

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Grandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Episcoporum non reperiatur inter eos, quibus secundum iura canonica Archiepiscopo in subditos Episcoporum suffraganeorum iurisdictione competit. Si tamen culpæ Episcoporum mereantur, aliter ab Archiepiscopo puniri possunt.

SUMMARIUM.

1. Archiepiscopus habet iurisdictionem in suos suffraganeos; nullam autem in eorum subditos, nisi in casibus iure expressis.
2. Unde iurisdictione Episcopi suffraganei excommunicati non deuoluitur ad Archiepiscopum.

NOTANDUM Vn. Archiepiscopus iurisdictionem habet in Episcopos suffraganeos, ut ijs præcipere possit, quæ ad officium ipsorum spectant, atque ad executionem compellere, etiam per censuras, teste Gl. c. de ijs, 13. d. 12. ver. adstringat. At vero in subditos Suffraganeorum non potest exercere iurisdictionem, nisi in casibus iure expressis: quorum præcipuus est, si ab Episcopi sententia ad Archiepiscopum, seu Metropolitanum appellatum sit, c. conquestus, 8. causa 9. q. 3. & videri potest c. pastoralis, 11. de offic. iud. Ordinarij. Alios casus leges apud Hostiens. de offic. Ordin. §. Sunt autem, Ioan. Monachum in hoc c.

Quare ita argumentatur Pontifex hic, & in cit. c. pastoralis: In materia prohibitoria quod non est concessum, censetur esse prohibitum, c. Inter corporalia, de translat. Episc. Sed hic versamur in materia prohibitoria: quia secundum canones Archiepiscopus non exercet iurisdictionem in subditos Suffraganeorum, cit. c. conquestus, & c. nullus 2. Primas, 7. ead. causa 9. q. 3. Neque vsquam reperitur casus iste iure expressus, si Episcopus excommunicatus sit, quod ob defectum eius, quia iurisdictionem ipsemet exercere non potest, causæ omnes ad Archiepiscopum deuoluantur.

Quare valde dubito de doctrina Quarante in sum. Bullar. ver. Archiepiscopus, n. 2. ¶

quam ait communem esse, contra Abbat. Pannormit. Si Episcopus suffraganeus negligens sit, videl. legitime admonitus non ordinet, non condemnet, quos debet, quod Archiepiscopus eo inuito vices supplere possit, videl. in diocesi eius ordinare, excommunicare, absolueret. Nam talem potestatem Archiepiscopo concessam in iure non reperimus.

QVÆRES: Quid igitur agendum, si subditi ab Episcopo suo excommunicato iurisdictionem petere nolint, aut nõ possint, quia vitandus est? Respondeo, cum Ioan. Monacho hic, n. 11. & Petr. Ancharano, ad Papam recurrendum esse, qui Episcopum ab excommunicatione absoluet, vel alio modo ecclesiæ prouidebit. Interim verò, dum responsum veniat, aut prouisio à Pontifice fiat, Capitulum quæ necessaria sunt, & dilationem non patiuntur, exequi poterit, arg. c. Si Episcopus, 3. hoc tit. Quia id veluti naturale est, ut defectum Capitis, reliquum corpus suppleat, donec maius remedium adhibeatur. Vide quæ dixi lib. 1. tr. 4. c. 7. §. 3.

CAPITVLVM II.

Grandi.

PARAPHRASIS.

Cum Portugalliæ Rex regnum malè administraret, & ecclesias, atque ecclesiasticas personas, pauperes quoque & orphanos grauari sineret, Innocent. IV. necessitatibus istis succurrere intendens, Coadiutorem Regi designauit fratrem suum Bologniensem Comitem, scribens ad Comites & Barones Regni Portugalliæ; ut eum cum plena administrandi potestate recipiant, eique obediunt, iuramento, aut pacto, quo ipsi Regi, aut alteri personæ astricti sunt, vel eiusdem Regis prohibitionem non obstantibus: Alioquin, si dicti Barones & Comites Apostolicum mandatum accipere, & exequi neglexerint, mandat Archiepiscopo Bracharensi & Episcopo Colimbriensi, ut illos præmissa

canonica monitione, per censuram ecclesiasticam, remota appellatione, compellat. Per hoc autem non intendit vel Regi, vel filio eius legitimo (si quem habuerit) regnum adimere, sed potius per sollicitudinem & curam dicti Comitis Boloniensis, Regem ac regnum eius, & subditos à destructione defendere, atque conseruare.

S V M M A R I V M.

1. Si Rex vel Princeps Christianus negligens sit in administratione sui regni, aut iura regni dissipet, debet ei Coadiutor vel Curator assignari à Superiore, si quem habet, vel hoc deficiente, aut negligente, à Papa.
2. Et quidem in hoc casu potest dare curatorem cum plena libera administrandi potestate, qui tamen hoc ipso succedendi ius non habet, licet non raro illud Papa concedat.
3. Non potest Curator vel Administrator facere donationes absolutas, potest tamen ob causam, videl. ob merita, pietatem, &c. & modicas.

NOTANDVM I. Si Rex, aliúsue Princeps Christianus administrationem regni negligat, aut iura regni dissipet, & perdat, debet illi Coadiutor, seu Curator assignari à Superiore, si quem habeat: Alioquin, nisi Regni proceres remedium sufficiens adhibere possint, ad Sum. Pontificem pertinet providere, & Coadiutorem dare: vt videl. causæ ecclesiarum, & personarum ecclesiasticarum, pauperum item, atque orphanorum, aliorumque miserabilium (quorum cura specialiter ad Ecclesiam spectat, vt colligitur ex c. 1. & 2. d. 87. c. ex parte, 15. de foro compet.) integræ, atque defensæ maneant; & vt Christiani subditi omnes in ordine ad Christi fidem tenendam, & ex eius præscripto viuendum, non impediuntur. Nam sicuti temporalia spiritualibus ratione finis subiecta sunt; etiam temporalis potestas spirituali subiecta, seu potius subordinata esse debet; ita, vt, si à fine æternæ felicitatis,

ac Dei præceptis deuiet, à spirituali seu ecclesiastica potestate iudicari, ac dirigi possit, iuxta extrauag. Vnam sanctam: quæ est Bonif. VIII. inter communes, de maior. & obed. Atque annotauit Ioan. Monachus hic n. 5.

NOTANDVM II. In tali casu si Rex regnum, & multo magis si Episcopus Episcopatum malè administret, Papa ei Coadiutorem, ac Curatorem dare potest, cum plena & libera administrandi potestate, c. ex parte, 5. de Clerico ægrot. Non tamen hoc ipso, quod Coadiutor datus sit, succedendi ius habet, vt bene hic Gl. magna aduertit. Sed ea est specialis gratia, si Papa alicui Episcopo, vel alteri Prælato Coadiutorem det, cum succedendi facultate: quam tamen Papa non raro dat. Addit Glos. super ver. liberam, ad eò plenam administrationem habere eum, qui Curator, seu Administrator regni datus est, vt etiam donationes facere possit. Quod intelligi debet in primis de remuneratorijs; deinde etiam de alijs moderatis, & regno non præiudicialibus eò quod Regibus speciale proprium sit donare. Alioquin verò Administrator, etiam cum libera datus, absolutas donationes facere prohibetur: nisi id quoque expressè, aut saltem præsumptiue, concessum sit, vt docent DD. in l. contra, 28. §. Si filius, ff. de pactis, & l. Filiusfamilias, 7. ff. de donat. Potest tamen facere donationes ob causam, videlicet ob merita, ob pietatem &c. Quia talem donationem facere non est perdere, quod solum Administratori denegatum censerit debet, cit. l. Filiusfam. Denique facere potest donationes modicas, secundum loci consuetudinem, videl. Prælatus Monasterij, vel similibus Administrator cum libera datus, iuxta c. 3. de donat.

CAPITVLVM III,

Si Episcopus.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus ab infidelibus, vel Schismaticis captus fuerit, non Archiepiscopus, sed